

רשומות

ספר החוקים

12 במרס 1992

1387

ז' באדר ב' התשנ"ב

עמוד

114	חוק יסוד: חופש העיסוק
114	חוק חובת המכרוזים, התשנ"ב-1992
116	חוק חיילים משוחררים (תיקון מס' 2), התשנ"ב-1992
116	חוק עבודת נשים (תיקון מס' 12), התשנ"ב-1992
116	חוק הקלות לחרש, התשנ"ב-1992
117	חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 34), התשנ"ב-1992
118	חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי, התשנ"ב-1992

חוקי-יסוד: חופש העיסוק*

1.	כל אזרח או תושב של המדינה זכאי לעסוק בכל עיסוק, מקצוע או משלח יד; אין מגבילים זכות זו אלא בחוק, לתכלית ראויה ומטעמים של טובת הכלל.	חופש העיסוק
2.	היה עיסוק מותנה בקבלת רישיון, לא תישלל הזכות לרישיון אלא על פי חוק ומטעמים של בטחון המדינה, תקנת הציבור, שלום הציבור ובריאותו, בטיחות, איכות הסביבה או הגנה על המוסר הציבורי.	טעמים לרישוי
3.	כל רשות מרשויות השלטון חייבת לכבד את חופש העיסוק של כל אזרח או תושב.	תחולה
4.	אין בכוחן של תקנות שעת הירום לשנות חוקי-יסוד זה, להפקיע זמנית את תקפו או לקבוע בו תנאים.	יציקות החוק
5.	אין לשנות חוקי-יסוד זה אלא בחוקי-יסוד שנתקבל ברוב של חברי הכנסת.	נוקשות החוק
6.	הוראות חיקוק שהיו בתוקף ערב תחילתו של חוקי-יסוד זה, והן עומדות בסתירה להוראותיו, יעמדו בתקפן עד תום שנתיים מיום תחילתו של חוקי-יסוד זה; ואולם פירושן של ההוראות האמורות ייעשה ברוח הוראות חוקי-יסוד זה.	הוראת שעה

יצחק שמיר
ראש הממשלה

דב שילנסקי
יושב ראש הכנסת

חיים הרצוג
נשיא המדינה

* נתקבל בכנסת ביום כ"ח באדר א' התשנ"ב (3 במרס 1992); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 2096, מיום י"ז בטבת התשנ"ב (24 בדצמבר 1991), בעמ' 102.

חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992*

1.	בחוק זה - "תאגיד ממשלתי" - חברה ממשלתית, חברת-בת ממשלתית, או תאגיד שהוקם בחוק; "מקרקעין" - כהגדרתם בחוקי-יסוד; מקרקעי ישראל; "מערכת הבטחון" - צבא-הגנה-לישראל, משרד הבטחון ויחידות הסמך שלו, וחברות ששר הבטחון אחראי עליהן.	הגדרות
2.	המדינה וכל תאגיד ממשלתי לא יתקשרו בחוזה לביצוע עיסקה בטובין או במקרקעין, או לביצוע עבודה, או לרכישת שירותים, אלא על-פי מכרז פומבי הנותן לכל אדם הזדמנות שווה להשתתף בו.	חובת מכרז
3.	שר האוצר, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, יקבע בתקנות הוראות לענין פטור מחובת מכרז להתקשרות בעיסקה עם מי שאינו תושב ישראל, או לענין עיסקה שביצועה נעשה מחוץ למדינה.	פטור לעסקת חוץ

* נתקבל בכנסת ביום כ"ח באדר א' התשנ"ב (3 במרס 1992); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 2073, מיום ר' באב התשנ"א (17 ביולי 1991), בעמ' 354.
1 ס"ח התש"ך, עמ' 56.

פטור ממכרו,
מכרו סגור ודרכי
עריכת מכרו

4. (א) שר האוצר, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, יקבע בתקנות -

(1) סכומים או סוגי עיסקאות ונהלים לסיווג עיסקאות, שלגביהם, על אף האמור בסעיף 2 -

(א) לא תהיה חובה לערוך מכרו כלל;

(ב) לא תהיה חובה לערוך מכרו פומבי אלא מכרו סגור ותנאיו של מכרו כזה;

(2) סוגי עיסקאות שבהן תהיה ההשתתפות במכרו מותנית בתנאים שייקבעו;

(3) סוגי עיסקאות שבהן ניתן לנהל משא ומתן עם המציעים שהצעותיהם נמצאו מתאימות, וכללים לניהול המשא ומתן;

(4) צורת המכרזים ודרכי הזמנתן וקבלתן של הצעות מחירים, ואופן פרסומם של המכרזים ברבים;

(5) אופן הרכבתן ואיושן של ועדות מכרזים, ואמות המידה לבחירת ההצעות המתאימות;

(6) הוראות מיוחדות ותנאים מיוחדים למכרזים לסוגיהם השונים של המוסדות והתאגידים שחוק זה חל עליהם;

(7) כל ענין אחר הנראה לו דרוש לשם ניהול תקין והוגן של עיסקאות ובמטרה להבטיח את קבלת ההצעות שיעניקו את מרב היתרונות למי שערך את המכרו.

(ב) תקנות לפי סעיף זה ניתן לקבוע דרך כלל, לסוגי עיסקאות או לסוגי הגופים המתקשרים.

התקשרויות של
מערכת הבטחון

5. לגבי עיסקאות של מערכת הבטחון, יבוא לענין סעיפים 3 ו-4 במקום שר האוצר, שר הבטחון בהתייעצות עם שר האוצר.

שמירת דינים

6. אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהוראות כל דין אחר.

ביצוע

7. שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

תחילה

8. (א) תחילתו של חוק זה ששה חדשים מיום פרסומו.

(ב) שר האוצר יגיש לאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת תקנות כמפורט בסעיף 4 לפני תחילתו של חוק זה.

יצחק מודעי
שר האוצר

יצחק שמיר
ראש הממשלה

דב שילנסקי
יושב ראש הכנסת

תיים הרצוג
נשיא המדינה

חוק חיילים משוחררים (תיקון מס' 2), התשנ"ב-1992*

1. בסעיף 5 לחוק חיילים משוחררים, התשמ"ד-1984, במקום "שלוש" יבוא "ארבע". תיקון סעיף 5

משה ארנס
שר הבטחון

יצחק שמיר
ראש הממשלה

דב שילנסקי
יושב ראש הכנסת

חיים הרצוג
נשיא המדינה

* נתקבל בכנסת ביום כ"ח באדר א' התשנ"ב (3 במרס 1992): הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 2018, מיום י"ז בחשוון התשנ"א (5 בנובמבר 1990), בעמ' 12.
1 ס"ח התשמ"ד, עמ' 188: התשמ"ו, עמ' 243.

חוק עבודת נשים (תיקון מס' 12), התשנ"ב-1992*

1. בחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954, בסעיף 6(ז)(1), אחרי "להבטחת פנסיה" יבוא "או לקרן השתלמות", ובמקום "להבטחת הזכות האמורה" יבוא "להבטחת הזכויות האמורות". תיקון סעיף 6

יצחק שמיר
שר העבודה והרווחה

יצחק שמיר
ראש הממשלה

דב שילנסקי
יושב ראש הכנסת

חיים הרצוג
נשיא המדינה

* נתקבל בכנסת ביום כ"ח באדר א' התשנ"ב (3 במרס 1992): הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 2104, מיום כ"ב בשבט התשנ"ב (27 בינואר 1992), בעמ' 173.
1 ס"ח התשי"ד, עמ' 154: התשכ"ג, עמ' 133: התשכ"ד, עמ' 166: התשל"ב, עמ' 119: התשל"ג, עמ' 260: התשל"ו, עמ' 254: התשמ"ו, עמ' 67 ועמ' 141: התשמ"ח, עמ' 42: התש"ן, עמ' 173, עמ' 178 ועמ' 188.

חוק הקלות לחרש, התשנ"ב-1992*

1. רשות השידור, הטלוויזיה הלימודית והרשות השניה לטלוויזיה ורדיו יקבעו –
(1) מספר שידורי טלוויזיה שלא יפחתו מרבע מכלל השידורים בעברית ובערבית, שאינם משודרים בשידור חי, אשר בהם יהיו כתוביות בעברית – בשידורים בעברית, וכתוביות בערבית – בשידורים בערבית;
(2) תכנית חדשות שבועית אחת לפחות שתלווה בתרגום לשפת סימנים. כתוביות ושפת סימנים

* נתקבל בכנסת ביום כ"ט באדר א' התשנ"ב (4 במרס 1992): הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 2084, מיום ד' בכסלו התשנ"ב (11 בנובמבר 1991), עמ' 41.

2. הועד המנהל, באישור השר הממונה - לענין רשות השידור, שר החינוך והתרבות - לענין הטלוויזיה הלימודית, ומועצת הרשות - לענין הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, יקבעו בכללים לאחר התייעצות בארגוני חרשים ובאישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, את סוגי התכניות והשידורים לענין סעיף 1.

יצחק שמיר ראש הממשלה	דב שילנסקי יושב ראש הכנסת	זבולון המר שר החינוך והתרבות	חיים הרצוג נשיא המדינה
-------------------------	------------------------------	---------------------------------	---------------------------

חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 34), התשנ"ב-1992*

1. בחוק שירות המדינה (גימלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970, בסעיף 20(ד), אחרי תיקון סעיף 20 פסקה (5) יבוא:

"(6) שירות סדיר כחייל של מי שגוייס בחוק לארץ לפני עלייתו לארץ, ושירת בחקופת מלחמת העולם השנייה כשירות הצבא הבריטי או בצבאות כנות הכרית, כשהשירות האמור איננו מובא בחשבון כשירו לצורך הגימלאות;

(7) היותו בעל עיטור על"ה שהוענק בעד פעילות שאיננה חופפת פעילות אחרת המזכה בהכרת שירות על פי החוק."

2. תחילתו של חוק זה ביום תחילתו של חוק שירות מדינה (גימלאות) (תיקון מס' 31), התש"ן-1990, והוא יחול מיום תחילתו גם לגבי מי שפרש לגימלאות לפני היום האמור.

יצחק שמיר ראש הממשלה	דב שילנסקי יושב ראש הכנסת	יצחק מודעי שר האוצר	חיים הרצוג נשיא המדינה
-------------------------	------------------------------	------------------------	---------------------------

* נתקבל בכנסת ביום כ"ט באדר א' התשנ"ב (4 במרס 1992): הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 2102, מיום ס"ו בשבט התשנ"ב (20 בינואר 1992), בעמ' 168.
 1 ס"ח התש"ל, עמ' 56; התשנ"ב, עמ' 64.
 2 ס"ח התש"ן, עמ' 190.

חוק הסדרים במגזר החקלאי המשופחתי, התשנ"ב-1992*

פרק א' הגדרות

1. כחוק זה – הגדרות
- "אגודה חקלאית"
- (1) אגודה שיתופית שהרשם סיווגה כ"מושב עובדים", "מושב שיתופי" או "כפר שיתופי";
- (2) קיבוצים בגולן, בבקעת הירדן ובמקומות נוספים, הכל כמפורט בתוספת הראשונה;
- (3) תאגידים כמפורט בתוספת השניה; השרים, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאים לשנות את התוספת;
- "אמצעי שליטה" – כהגדרתם בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968¹;
- "ארגון חקלאי" – אגודה שיתופית אזורית שעש חברה גמנות אגודות חקלאיות, כמפורט בתוספת השלישית;
- "בנק"
- (1) תאגיד בנקאי כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981²;
- (2) תאגיד אחר אשר עיסוקו העיקרי מתן אשראי;
- "גורם חקלאי" – אגודה חקלאית, ארגון חקלאי, תאגיד חקלאי, חקלאי, חבר באגודה חקלאית ובן זוגו;
- "היום הקובע" – י' בטבת התשמ"ח (31 בדצמבר 1987);
- "הליך" – כל הליך בפני בית משפט, הוצאה לפועל, הרשם או בורר;
- "הרשם" – רשם האגודות השיתופיות, לפי פקודת האגודות השיתופיות³;
- "השרים" – שר האוצר ושר החקלאות;
- "חוב" – קרן, הפרשי הצמדה, ריבית, ריבית דריבית, עמלה והוצאות;
- "חוב כסיסי" – חוב שנוצר בתקופה שנסתיימה ביום הקובע, או חוב שנוצר לשם פרעון חוב כאמור, או חוב כאמור שנקבע בפסק דין גם אם ניתן לאחר היום הקובע, והוא אחד מאלה:
- (1) חוב של אגודה חקלאית;
- (2) חוב של ארגון חקלאי;
- (3) חוב של גורם חקלאי, למעט אגודה חקלאית וארגון חקלאי, הנובע מעיסוקו בחקלאי;
- "חוב כולל" –
- (1) החוב ליום מסויים, כפי שקבע אותו המשקם כאמור בסעיף 12, כשהוא מורכב מהחוב הבסיסי וכן –
- (א) לגבי אגודה חקלאית וארגון חקלאי – כל חוב שנוסף אליו עד לאותו יום;

* נתקבל בכנסת ביום כ"ט באדר א' התשנ"ב (4 במרס 1992): הצעת החוק דברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 2092, מיום כ"ז בכסלו התשנ"ב (4 בדצמבר 1991), בעמ' 92.
1 ס"ח התשכ"ח, עמ' 234: התשנ"א, עמ' 22.
2 ס"ח התשמ"א, עמ' 232: התש"ן, עמ' 118.
3 הא"י, כרך א', עמ' 336: ס"ח התשמ"ח, עמ' 34.

(ב) לגבי חקלאי וחבר באגודה חקלאית - כל חוב שנוסף עוד לאותו יום, ובלבד שהוא נובע מעיסוקו כחקלאי;

(2) לגבי תאגיד חקלאי - החוב ליום מסויים כפי שקבע אותו המשקם כאמור בסעיף 12:

"חוק הבוררות" - חוק הבוררות, התשכ"ח-1968⁴;

"חקלאי" - יחיד העוסק בייצור תוצרת חקלאית, שהוא בעל זכויות בקרקע, לרבות זכות שימוש, שהוקצתה לו מיכסת מים למטרת חקלאות, או שהוא בעל זכות מהמדינה לאדמות מרעה, למעט יחיד כאמור שהוא חבר או שותף או בעל אמצעי שליטה בתאגיד מהמפורטים בחלק ב' לתוספת השניה;

"ישובי קו העימות" - ישובים שיקבעו השרים באישור ועדת הכלכלה של הכנסת;

"עלות הגיוס" - עלות גיוס הון של הממשלה באגרות חוב סחירות לתקופה זהה או דומה לתקופת הפריסה של החוב, שתיקבע בדרך שיקבע שר האוצר;

"פקודת החברות" - פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983⁵;

"תאגיד חקלאי" - אגודה שיתופית שלפחות מחצית מחבריה הם אגודות חקלאיות או תאגיד שלפחות מחצית מאמצעי השליטה בו הם בידי אגודות חקלאיות, כמפורט בתוספת הרביעית: השרים, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאים לשנות את התוספת.

פרק ב': המשקם

2. (א) שר המשפטים ימנה ועדה למינוי משקמים וזה הרכבה:

(1) שופט שיכהן כיושב ראש הועדה;

(2) עורך דין, נציג לשכת עורכי הדין;

(3) נציג החקלאים שייקבע על ידי הועדה הבין מושבית והתאחדות האיכרים;

(4) נציג איגוד הבנקים;

(5) נציג שר המשפטים.

(ב) לא נקבו הגופים המנויים בפסקאות (2) עד (4) בשמות נציגיהם, תוך חמישה עשר ימים ממועד הפניה אליהם, רשאי שר המשפטים, שר החקלאות או שר האוצר, לפי הענין, למנות נציג מטעמו שיכהן עד אשר יוצע נציג מטעם כל אחד מהגופים האמורים.

(ג) הועדה רשאית לפעול אף אם פחת מספר חבריה כל עוד לא פחת משלושה, ובכלל זה היושב-ראש.

מינוי משקמים
3. (א) הועדה למינוי משקמים, תמנה משקם לארגון חקלאי, לתאגידי החקלאיים הקשורים בו ולאגודות החקלאיות הנמנות על הארגון ולחבריהן, ומשקם לאזור שיקום לפי סעיף 5 (להלן - תחום פעולת המשקם).

(ב) כמשקם יתמנה מי שהוא כשיר להתמנות שופט של בית משפט מחוזי.

(ג) שר המשפטים יקבע הוראות נוספות לענין תנאי כשירותם של משקמים, סייגים למינוים והוראות לענין העברתם מתפקידם, ובהתייעצות עם שר האוצר את שכרם.

(ד) הועדה בדבר מינויו של משקם, מענו ותחום פעולתו תפורסם ברשומות.

⁴ ס"ח התשכ"ח, עמ' 184.

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש, עמ' 764.

4. על המשקם יחולו הוראות סעיף 374 לפקודת החברות: אין כאמור כדי לגרוע מאחריותו כעובד ציבור לפי כל דין. אחריות המשקם
5. (א) השרים יקבעו אזורי שיקום במספר שלא יפחת משלושה: הודעה על האזורים וגבולותיהם תפורסם ברשומות. קביעת אזורי שיקום
- (ב) אזור שיקום יכלול רק חקלאים ואגודות חקלאיות שאינן חברות ולא היו חברות בארגון חקלאי.
6. תוקם מינהלה שתהווה מסגרת מינהלית וארגונית לפעולתם של המשקמים ותעמיד לרשותם סיוע מקצועי של רואי חשבון, כלכלנים ומומחים אחרים: תפקידיה, הרכבה וסמכויותיה ייקבעו בתקנות. מינהלה

פרק ג': חוליקים בפני המשקם

7. (א) אין להמשיך ואין לפתוח בהליך לגבי חוב בסיסי או ערבות לחוב בסיסי, אלא בהתאם להוראות חוק זה. הקפאת הליכים
- (ב) (1) נושה או חייב בהליך לגביית חוב בסיסי או ערבות לחוב בסיסי, רשאים להודיע למי שבפניו מתנהל ההליך כי תלות עליו הוראות חוק זה: הודיעו כאמור יורה מי שבפניו מתנהל ההליך, על הפסקת ההליך ועל העברתו למשקם, אם נוכח כי נתקיימו התנאים להפסקת ההליכים כאמור בסעיף קטן (א).
- (2) על אף האמור בסעיף קטן (ב), רשאי חייב שהוא חקלאי או חבר באגודה חקלאית להודיע למי שבפניו מתנהל ההליך כי ברצונו שהוראות חוק זה לא יחולו עליו.
- (ג) הועבר למשקם הליך כאמור בסעיף קטן (ב), יועברו אליו גם חוליקים אחרים המתנהלים נגד אותו חייב, שעניינם חוב בסיסי.
- (ד) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר הסדרים להעברת ההליכים לפי סעיף זה למשקם, לרבות השלב שממנו ימשיך המשקם את הויון בהליכים.
8. לענין הארגונים החקלאיים המפורטים בחלק ב' של התוספת השלישית, יחולו הוראות חוק זה רק לענין חוב הארגון בשל חובות האגודות החקלאיות והגורמים החקלאיים החברים בו. סייג
9. (א) הליך הסדרת חובו של גורם חקלאי על ידי המשקם ייפתח באחת מאלה: פתיחת הליכים
- (1) לפי פנייתו של נושה או של חייב; היתה הפניה לגבי אגודה חקלאית או ארגון חקלאי, יראו אותה כפניה לגבי כל חבר בהם;
- (2) בעקבות העברת ההליך לפי סעיף 7(ב).
- (ב) נושה רשאי להגיש למשקם דרישה להסדרת חובו של גורם חקלאי בתחום פעולתו של המשקם (להלן – דרישת חוב). בטפסים שתקבע המינהלה: דרישת חוב תוגש תוך ששים ימים מפרסום ההודעה על מינוי המשקם; המשקם רשאי, לפי שיקול דעתו, להאריך את המועד האמור.
10. (א) קיבל המשקם דרישת חוב של נושה, יודיע על כך לחייב תוך שבעה ימים, ורשאי חייב שהוא חקלאי או חבר באגודה חקלאית, להודיע למשקם תוך 30 ימים מקבלת ההודעה, על רצונו שהוראות חוק זה לא יחולו עליו. זכות בחירה לחייב

(ב) קיבל המשקם הידועה מאת חייב כאמור בסעיף קטן (א), יודיע על כך תוך שבעה ימים לנושי החייב, ולנושים אחרים כפי שימצא לנכון והוראות חוק זה לא יחולו עוד על אותו חייב.

(ג) הודיע המשקם לנושה כאמור בסעיף קטן (ב), רשאי הנושה לפתוח או להמשיך בהליך כלפי אותו חייב שהודיע כאמור בסעיף קטן (א), לרבות בשל כל ערכות שנתן אותו חייב לחוב בסיסי של גורם חקלאי והוראות חוק זה לא יחולו.

(ד) היה אותו חייב חב גם כספים לאגודה, רשאי נושה האגודה לתבוע את אותו חייב בשל חובותיו לאגודה, ויראו את זכות האגודה כלפי אותו חייב כזכות שהומחטה לנושה.

(ה) הודיעו רוב חבריה של אגודה חקלאית, כי ברצונם שהוראות חוק זה לא יחולו עליהם, לא יטפל המשקם בחובותיה של אותה אגודה, למעט קביעת חובות וזכויות האגודה במסגרת טיפולו בארגון החקלאי שעליו היא נמנית: ואולם, חבר אגודה כאמור, רשאי לפנות למשקם בכקשה כי הוראות חוק זה יחולו לגבי חובותיו הוא.

אופן הסדרת
החוב

11. (א) המשקם יקבע לפי הוראות חוק זה, לגבי כל גורם חקלאי, את כל אלה:

(1) סכומי חובותיו לנושים השונים;

(2) כושר ההחזר שלו;

(3) סכום החוב שייפרע, בין במזומן ובין בדרך של פריסתו;

(4) סכום החיוב בשל חלק ערכות כאמור בסעיף 16;

(5) סכומי ההפחחות כאמור בסעיף 15;

(6) אם יש לממש נכסים לפרעון החוב;

(7) אם יש למחוק חלק מהחוב, ואם כן – את שיעורו;

(8) אופן חליקת החוב בין הנושים ואופן חלוקת התמורה ממימוש הנכסים.

(ב) קבע המשקם את כל אלה יראו בכך הסדרת חובו של גורם חקלאי.

קביעת החוב
של גורם חקלאי

12. (א) המשקם יקבע לגבי כל גורם חקלאי את חובו הבסיסי ואת חובו הכולל לפי כל המידע שיימצא בפניו.

(ב) המאזנים המאושרים של גורם חקלאי, ובהיעדרם – המאזנים המבוקרים שלו, ישמשו ראיה לכאורה לקביעת החובות והזכויות של אותו גורם כלפי גורמים חקלאיים אחרים.

(ג) המשקם יודיע לנושים ולחייבים את יתרתם, כפי שהיא מופיעה במאזנים, ואלה רשאים להשיג עליה, בפניו, תוך שלושים ימים מהודעתו: המשקם רשאי מטעמים מיוחדים – להאריך את המועד.

(ד) הוגשה השגה, יפסוק המשקם בחובות ובזכויות לאחר הדיון בה, ויודיע החלטתו לצדדים.

(ה) לא היו לגורם חקלאי מאזנים כאמור בסעיף קטן (ב), יקבע המשקם את חובותיו וזכויותיו על פי כללים שיקבע שר האוצר.

הדיון בפני
המשקם

13. (א) על דיון בפני משקם יחולו הוראות פרק ד' לחוק הבוררות והתוספת לו, בשינויים המחוייבים, ולמשקם תהיינה הסמכויות הנתונות לבורר לפי החוק האמור.

(ב) המשקם יוכל להורות על צירוף גורמים חקלאיים ונושים אחרים לענין החוב הכולל, לדיון בפניו, אם שוכנע כי מן הראוי לעשות כן.

14. (א) המשקנו רשאי לדרוש מכל גורם חקלאי, ומכל גישה של גורם חקלאי, לענין החוב הכולל, למסור לו כל ידיעה או מסמך הדרושים לו לצורך ביצוע תפקידו, ולהראות לו או למי שהסמך לכך, כל פנקס, חשבון, תעודה או מסמך אחר שברשותו הדרושים למילוי תפקידיו. (ב) המשקם לפי שיקול דעתו, רשאי להקטין את סכום החוב שלגביו זכאי החייב למחיקה או להפחתה לפי הוראות חוק זה, למי שלא הגיש לו ידיעה או מסמך כאמור בסעיף קטן (א) לאחר תום שלושים ימים מהמועד שנדרש לכך.

פרט ד': הסדרת חובות וערבויות

15. (א) קבע המשקם את גובה החוב הבסיסי של גורם חקלאי, יפחית ממנו סכום בגובה של 20% מהחוב.

הפחתה

(ב) קבע המשקם, בהחלטה מנומקת, כי קיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, רשאי הוא להפחית סכום נוסף שלא יעלה על 10% מהחוב.

(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על תאגיד חקלאי.

16. (א) חבר באגודה חקלאית ישתתף בתשלום חובותיה, שנצברו עד יום תחילתו של חוק זה, הן בשל חברותו בה והן בשל ערבותיו לחובותיה, בנוסף לחובו האישי כפי שייקבע על פי סעיפים 12 ו-15, בסכום שלא יעלה על 5,000 שקלים חדשים; לצורך חישוב חיובו של החבר כאמור יחולק החוב הכולל של האגודה במספר החברים בה לאחר שינוכו ממנו חובות החברים לאגודה וחובות הערבים לפי סעיף קטן (ה), ותיווסף אליו יתרת החובות של אותם חברים באגודה ושל אותם ערבים כאמור שהמשקם קבע כי אין ביכולתם לפרעה.

חלף ערבות

(ב) היתה האגודה ערבה לחובות של ארגון חקלאי שבו היא חברה, שנצברו עד יום תחילתו של חוק זה, ישתתף כל חבר בה בתשלום סכום נוסף שלא יעלה על 5,000 שקלים חדשים; לצורך חישוב חיובו של החבר כאמור, יחולק החוב הכולל של הארגון החקלאי בניכוי חובות האגודות החקלאיות כלפיו, במספר חברי האגודות החקלאיות שערבו לו.

(ג) היו בנחלה אחת גם בן זוג, הורה או צאצא שאף הם חברים באגודה החקלאית, יראו אותם לענין הסכומים האמורים בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), כאילו היו חבר אחד.

(ד) לא הוטל על חבר תשלום מלוא הסכום של 5,000 שקלים חדשים לפי סעיף קטן (ב), ניתן יהיה להגדיל את הסכום האמור בסעיף קטן (א) עד 7,000 שקלים חדשים ובלבד שהסכום הכולל לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב) לא יעלה על 10,000 שקלים חדשים.

(ה) הסכומים האמורים בסעיפים קטנים (א), (ב) ו-(ד), יעודכנו ביום הראשון לחדשים ינואר, אפריל, יולי ואוקטובר של כל שנה, בהתאם לשיעור עליית מדד המחירים לצרכן לעומת המדד לחדש דצמבר 1990.

(ו) מהסכומים האמורים בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) ינוכה כל סכום ששילם החבר בשל ערבותו או בשל ערבות אגודתו, לפי הענין, אחרי היום הקובע, כערכו ביום הניכוי; שילם החבר סכום שעלה על הסכומים האמורים, ינוכה הסכום מהחוב הבסיסי שלו; לענין זה, "כערכו ביום הניכוי" – הסכום ששילם החבר כשהוא מוצמד למדד המוזכרים לצרכן, מהמדד הידוע ביום התשלום ועד המדד הידוע ביום הניכוי.

(ז) הוראות סעיף קטן (א) תחול גם על יחיד שאינו חבר באגודה חקלאית אך חתם על ערבות הדדית עבורה, ובלבד שלא יחוייב בסכום העולה על הסכום לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ד) או על סכום הערבות עליה חתם, לפי הנמוך יותר.

(ח) על אף האמור בכל דין או הסכם לא יוטלו על חבר באגודה חקלאית או על אגודה חקלאית חיובים נוספים בשל ערבות כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), מעבר לאמור בסעיף זה.

החוב להסדר 1. (א) המשקם יקבע את החוב להסדר לפי החוב הכולל, בניכוי ההפחתות כאמור בסעיף , כשהן משוערכות, ובתוספת חלק הערבות כאמור בסעיף 16 (להלן – החוב להסדר).
(ב) שערוך ההפחתה ייעשה על ידי הצמדתה למדד המחירים לצרכן והוספת 7% ריבית שנה, עד ליום קביעת החוב להסדר.

קביעת כושר ההחזר 1. קבע המשקם את החוב להסדר, יקבע את התקופה לפריסתו לפי סעיף 19, בהתאם לכושר החזר של הגורם החקלאי; קביעת כושר החזר תיעשה על פי כללים שיקבעו השרים.

פריסת החוב 1. (א) המשקם יקבע את פריסת החוב להסדר על פני תקופה שלא תעלה על שבע עשרה שנים וששה חודשים; סכום החוב שייפרס ישא הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן וריבית מודה בשיעור עלות הגיוס, ובתוספת עמלה בשיעור של 20% מעלות הגיוס.
(ג) השרים יקבעו כללים לענין בטחונות שעל המשקם לקבוע לשם הבטחת תשלום החוב שייפרס.

מימוש נכסים 2. נוכח המשקם כי אין בפריסת החוב כדי לכסות את החוב להסדר, רשאי הוא להורות על מימוש נכסים לא חקלאיים למעט הדירה המשמשת למגורי החייב, בהתאם להוראות שיקבעו שר משפטים, לרבות בדבר תחולת הוראות לפי חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967⁶, או דינים חרים הנוגעים לענין מימוש או כינוס נכסים.

מחיקת חוב 2. נוכח המשקם כי אין ביכולתו של החייב לפרוע את חובו גם לאחר מימוש נכסיו כאמור בסעיף 20, רשאי הוא למחוק חוב נוסף בשיעור שלא יעלה על 40% מהחוב להסדר, היה החייב נודה חקלאית שהיא ישוב בקו עימות, חבר באגודה חקלאית כאמור או חקלאי ביישוב קו עימות, ימחוק המשקם את יתרת החוב שאין ביכולתו של החייב לפרעה.

התחשבות בסכומים שנמחקו או שהופחתו 2. לצורך חישוב סכום החוב של גורם חקלאי שיש למחקו לפי הוראות חוק זה, לרבות חישוב כומי ההפחתות לפי סעיף 15, יובא בחשבון כל סכום שנמחק או שהופחת בעבר, ממקורות נושים או המדינה, בין בדרך של מחיקת חוב בשל הצטרפות להסדר קודם ובין בדרך אחרת.

מימוש נכסים חקלאיים 2. נוכח המשקם כי גם לאחר המחיקה כאמור בסעיף 21, אין ביכולתו של החייב לפרוע את חובו, רשאי הוא להורות על מימוש נכסים חקלאיים של החייב, בהתאם לכללים שקבעו שרים, ולהוראות שנקבעו לפי סעיף 20.

חלוקת החוב וייעוד המורות 2. (א) המשקם יקבע את אופן חלוקת החוב לפרעון שהוטל על חייב לפי חוק זה בין הנושים שונים, וכן את ייעוד המורות ממימוש נכסים והכל בהתאם לקבוע בתקנות לפי סעיף קטן (ב).
(ב) שר האוצר, בהסכמת שר המשפטים, יקבע הוראות בדבר דרכי חלוקת החובות של ייבים לפי חוק זה בשים לב לכללים הקבועים בפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], תשל"ל-1970⁷, או בפקודת החברות, לפי הענין, לרבות בענין סדרי הקדימה בין הנושים השונים זעמדם של נושים מובטחים כמשמעותם באותם דינים.

⁶ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116.
⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 34, עמ' 639.

<p>25. (א) קבע המשקם בהתאם לקבוע בחוק זה את סכומי החוב לפרעון שהוטלו על חייב ותנאי פרעונם, לא יינקטו נגד אותו חייב הליכים לגביית תשלומיהם נוספים על אלו שקבע המשקם בע חוב או ערבות המוסדרים על פי חוק זה.</p>	מיצוי החוב
<p>(ב) עמד החייב בכל התנאים שקבע המשקם יהיה פטור מכל תשלום נוסף בשל חוב א ערבות שהוסדרו לפי חוק זה.</p>	
<p>26. (א) המשקם יקבע תשלומים חדשיים לגורם החקלאי למשך התקופה שעד להסדרת חוב התשלומים יהיו בגובה כושר התחזיר השנתי מתולק ב"12 ויהיו תשלומים על חשבון החוב להסדר ובלבד שסך כל הסכומים שייגבו כאמור, לא יעלה על החוב להסדר.</p>	הסדר ביניים
<p>(ב) המשקם יקבע את אופן חלוקת הסכומים שנמקבלו לפי סעיף קטן (א) בין הנוש השונים של החייב או את אופן שמירתם של סכומים אלה עד לחלוקתם.</p>	
פרק ה': הפסק	
<p>27. עם הסדרת החוב של גורם חקלאי, יתן המשקם לגביו פסק מנומק; על פסק המשקם יחוק הוראות פרק ה' לחוק הבוררות, בשינויים המחוייבים, למעט סעיפים 24 ו-29א.</p>	פסק המשקם
<p>28. (א) בית המשפט המחוזי רשאי, על פי בקשת חייב, נושה או ערב שעליהם חל פסק המשקם, לבטלו, כולו או חלקו, להשלימו, לתקנו או להחזירו למשקם, בשל אחד מאלה:</p>	ביטול פסק
(1) המשקם חרג מסמכותו;	
(2) עילה מהעילות המנויות בסעיף 24(א), (5), (9) ו-(10) לחוק הבוררות;	
(3) טעות גלויה על פני הפסק.	
(ב) הפניה לבית המשפט תהיה על פי המועדים הקבועים בחוק הבוררות.	
<p>29. ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי לפי סעיף 28, יהיה בהתאם לחוק הבוררות</p>	ערעור
פרק ו': הוראות שינוי	
<p>30. (א) לא יגלה אדם ידיעה שנמסרה לו ולא יראה מסמך שהוגש לו לפי חוק זה, אולם מותר לגלות ידיעה אם המשקם יראה צורך בכך לצרכי תביעה פלילית, או בהסכמתו של מוסר הידיעה או המסמך.</p>	חובת סודיות
(ב) העובר על סעיף זה, דינו - מאסר שנה.	
<p>31. (א) ניתן צו פירוק לגורם חקלאי לפי פקודת האגודות השיתופיות, לפני תחילתו של חו זה, יפעל המפרק לפרעון חובותיו של הגורם החקלאי לפי הוראות חוק זה, לרבות לענין סמכויות המשקם לקביעת החובות.</p>	התאמת לענין פירוק או כינוס
<p>(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי רשם האגודות השיתופיות להורות על העברת מתפקידו של מפרק שמונה לפני תחילתו של חוק זה, אם ביקש זאת המשקם של אותו ארגון א תאגיד.</p>	
<p>(ג) ניתן צו פירוק או צו כינוס נכסים לפי פקודת החברות לגבי גורם חקלאי או נכסיו לפני תחילתו של חוק זה, יפעל המפרק או הכונס, לפי הענין, בכפוף להוראות חוק זה ולתקנות לפיו, לרבות לענין סמכויות המשקם; שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות לענין התאמת הוראות</p>	
ספר החוקים 1387, ו' נאדר ב' התשנ"ב, 2.3.1992	124

זק זה להליכי כינוס או פירוק כאמור, לרבות לענין תחולת צוי הפירוק, לענין כהונתם של פרקים או כונסים שמונו ערב תחילתו של חוק זה ולענין סמכויות המשקם.

(ד) "צו פירוק", לענין סעיף זה – לרבות מינוי מפרק זמני.

תאגידים משותפים
למושבים ולקיבוצים

31. בתאגידים משותפים לגורמים חקלאיים ולקיבוצים, בין במישרין ובין בעקיפין, לא ישאו קיבוצים ולא התאגידים בחוב או בערבות גדולים יותר משהיו נושאים בהם אילו הופחתו זכותיהם של התאגידים האמורים בסכום השווה לסכומים שהופחתו מחובותיהם של הגורמים חקלאיים אליהם בהתאם להוראות חוק זה; ערב קיבוץ יהד עם גורם חקלאי לחובות תאגיד ושותף כאמור, יופחת מסכום הערבות אותו חלק שלא ניתן יהיה לגבותו מהגורם החקלאי בהתאם להוראות חוק זה.

32. סעיפים 40 עד 44 לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשמ"ט-1989,⁸ הקלות במס התקנות שהותקנו על פיהם, יחולו על חוק זה, בשינויים המחוייבים, לתקופה של חמש שנים ותחילתו.

33. אין בהוראות סעיפים 20 ו-23 כדי לפגוע בזכותו של בעל משכון או שעבוד אחר כשל חוב ואינו מוסדר על פי חוק זה.

34. (א) השרים ממונים על ביצוע חוק זה והם רשאים להתקין תקנות לביצועו.
(ב) תקנות על פי חוק זה, יהיו באישורה של ועדת הכלכלה של הכנסת.

35. בנק יחזיר לחייב כל סכום שגבה ממנו בדרך של עיקול בשל החוב הכולל החל ביום כ"ז בכסלו התשנ"ב (5 בדצמבר 1991), בניכוי הסכום שהחייב חב לבנק על פי פסק המשקם.

תוספת ראשונה

(סעיף 1, פסקה (2) בהגדרת "אגודה חקלאית")

אורטל, אלמוג, אלרום, אפיק, בית הערבה, גילגל, גשור, ייטב, כפר חרוב, מבוא חמה, יציר, מצפה שלם, מרום גולן, נטור, נערן, סמר, עין זיון, קדרים, קליה, קלע, רתמים.

תוספת שניה

(סעיף 1, פסקה (3) בהגדרת "אגודה חקלאית")

זלק א'

גרא אבן יהודה – אגודה

גרא יקנעם – אגודה

גרא חיבת ציון – אגודה

זיכרי בנימינה – אגודה

זיכרי ראש פינה – אגודה

זוצרי גת – אגודה חקלאית שיתופית בע"מ

זית יצחק – שער חפר – אגודה

⁸ ס"ח התשמ"ט, עמ' 28.

גבעת שמעון - אגודה שיתופית חקלאית לענבי יצוא בע"מ
החקלאי גבעת עדה - אגודה
החקלאי יבנאל - אגודה
החקלאי מגדל - אגודה
החקלאי מושבות יהודה - אגודה
החקלאי מטולה - אגודה
החקלאי ראש פינה - אגודה
יבנאל תוצרת ואשראי - אגודה
יוגבי ראש פינה - אגודה
קבוצת מגדלי ירקות ברמות השנים - אגודה שיתופית בע"מ
רודד אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

חלק ב'

אחוזת בן ארי
אי.אם.פי. מפעלי פלסטיקה אבן מנחם
ארוי, אריוות בע"מ, מושב שתולה
בוקסר את לדרנר בע"מ
בכר משה וגיל פרדסנים בע"מ
ג.ג. בעלי חיים בע"מ
הדריה בע"מ
הירקנים בע"מ
הר החרמון, שירותי ספורט ונופש באזור הר החרמון בע"מ
חב' אפרים בע"מ
חב' הדרי אפרים בע"מ
חברת נטיעות דיר ראפאת בע"מ
יצחק לוי ובניו בע"מ
ליובין רוטמן חברה חקלאית בע"מ
מפעלי הגליל התחתון תחנות טרקטורים בע"מ
מקורה בע"מ
משק בן ארצי בע"מ
משק הדר הדורים בע"מ
משק הלל אהרוני בע"מ
משק פטר בע"מ

משתלת אחים דרויאן בע"מ
משתלת פרחים רומנו יהודה בע"מ
נח בן חיים בע"מ
סגיב חקלאות ומיכון בע"מ
קומפיט, פטריות הגליל בע"מ
רמות חברה לחקלאות ולאספקה חקלאית בע"מ
רף משתלות בע"מ
שיבולים חברה לפיתוח חקלאי בע"מ
שיקמים תווה חקלאית בע"מ
שמואל תנא ושות'
ש. פרליס ובניו

תוספת שלישית

(סעיף 1, הגדרת "ארגון חקלאי")

חלק א'

איחוד הקניות – ארגון הקניות של מושבי האיחוד החקלאי, אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (בפירוק)

ארגון מושבי הנגב – אגודה חקלאית שיתופית מרכזית בע"מ

ארגון קניות של משקי תנועת חירות בית"ר – אגודה חקלאית שיתופית מרכזית בע"מ
הצפון – ארגון קניות של מושבי העובדים בצפון, אגודה חקלאית שיתופית בע"מ (בפירוק ובכינוס)

מושבי הגליל – אגודה שיתופית חקלאית מרכזית של מושבי הגליל והגולן בע"מ (בפירוק)
מושבי הצפון – אגודה חקלאית מרכזית שיתופית בע"מ (בפירוק)

מושבי השרון ועמק חפר – אגודה חקלאית מרכזית שיתופית בע"מ

מושבי התיכון – אגודה שיתופית חקלאית מרכזית של מושבי העובדים בע"מ

מושבי הפועל המזרחי – אגודה מרכזית חקלאית שיתופית בע"מ (בפירוק ובכינוס)

מושבי הדרום והמרכז – אגודה שיתופית חקלאית למושבי העובדים בע"מ (בפירוק)

מושבי מבואות ירושלים – אגודה חקלאית שיתופית מרכזית בע"מ

חלק ב'

משקי בית שאן – אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

משקי הגליל העליון – אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

משקי הדרום – אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

משקי הרי יהודה – אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

משקי המפרץ - אגודה שיתופית מרכזית בע"מ
משקי הנגב - אגודה שיתופית מרכזית בע"מ
משקי עמק הירדן - אגודה שיתופית מרכזית בע"מ
משקי עמק יזרעאל - אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

תוספת רביעית

(סעיף 1, הגדרת "תאגיד חקלאי")

אסם הגליל - מכון תערוכת של מושבי הגליל - אגודה חקלאית שיתופית בע"מ
עוף הנגב - אגודה שיתופית חקלאית בע"מ
תדמיר - מכון תערוכת - אגודה חקלאית שיתופית בע"מ

יצחק מודעי
שר האוצר

יצחק שמיר
שר החקלאות

יצחק שמיר
ראש הממשלה

דב שילנטקי
יושב ראש הכנסת

חיים הרצוג
נשיא המדינה